

Protokoll fra møte i Faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester i matkjeden i VKM

Dato: 21.06.07

Tid: kl 10.00 – 15.00

Sted: Veterinærinstituttet, 5 etg.

Møteleder: Janneche Utne Skåre

Deltakere

Fra Faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester i matkjeden (Faggruppe 5):

Janneche Utne Skåre (leder), Jan Alexander (til kl 12.30), Augustine Arukwe, Trine Eggen, Gunnar Sundstøl Eriksen, Christiane Kruse Fæste, Kari Grave, Helle Katrine Knutsen, Amund Måge, Anders Ruus

Fra sekretariatet til VKM:

Marie Louise Wiborg (ref.)

Fra Mattilsynet

Are Sletta (til kl 14.00)

Fra SFT

Per Erik Iversen

1. Velkommen, registrering av eventuelle fravær og habilitet

Leder for faggruppen, Janneche Utne Skåre, ønsket velkommen til dette første møtet i Faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester i matkjeden (Faggruppe 5) etter reoppnevningen 1. april 2007. Faggruppe 5 har beholdt fem av medlemmene fra forrige periode og har fått fem nye medlemmer. Faggruppeleder fortalte litt om arbeidet Faggruppe 5, betydningen av arbeidet, samt sine erfaringer fra forrige periode og forventinger til denne perioden. Videre ble det foretatt en presentasjonsrunde, der alle medlemmene og observatørene sa litt om faglig bakgrunn, arbeidssted og forventninger til VKM-arbeidet.

Direktør for sekretariatet til VKM, Kirstin Færden, ønsket nye og gamle medlemmer velkommen i VKM. Hun holdt en presentasjon om VKM som organisasjon, om roller og forståelse av risikoanalyseprinsippet, samt tema knyttet til rutiner og arbeidsmetoder i VKM.

Sekretariatet ga medlemmene generell informasjon om habilitet, taushetsplikt, saksbehandlingsrutiner og nummersystem for utsendelse av møtepapirer. Videre ble det utdelt noen rapporter til nye medlemmer som anses å være sentrale for forståelsen av arbeidet i Faggruppe 5.

Medlemmene fikk muntlig forespørsel om habilitet, og ingen erklærte seg inhabile vedrørende sakene som skulle behandles på dette møtet.

Alle medlemmene skal **innen 31. august** sende inn utfylt habilitetsskjema til sekretariatet. Alle nye medlemmer skal også sende inn CV for publisering på VKMs nettsider.

2. Godkjenning av dagsorden

Innkallelse og forslag til dagsorden for møtet ble godkjent med tilføyning om at gjennomgang av referatene fra tidligere møter skulle tas etter punkt 5 på sakslisten.

3. Saker fra møte i Hovedkomiteen

Utsatt til etter punkt 5 på sakslisten.

4. Saker til behandling på møtet

TEF – toksisk ekvivalensfaktor (07/504)

I juni 2005 ble det avholdt et møte i WHO-IPCS (World Health Organization - International programme on Chemical Safety) hvor toksisk ekvivalensfaktor (TEF) for dioksinliknende forbindelser ble reevaluert. Publikasjonen fra møtet kom i juli 2006. EU-kommisjonen har vedtatt at gamle TEFer skal anvendes frem til regelverket endres i 2008. På oppdrag fra Mattilsynet skal faggruppen vurdere hvilke konsekvenser innføringen av nye TEFer vil ha for nivåene av dioksiner og dioksinliknende PCB uttrykt som TE (toksiske ekvivalenter) i norske matvarer.

Et faggruppemedlem hadde laget et førsteutkast til uttalelse som faggruppen diskuterte på møtet. Faggruppemedlemmene kom med en rekke innspill til utkastet, blant annet ble det foreslått å lage en generell innledning, forbedre tabell- og figurtekster, samt lage ny tekst vedrørende miljøprofil og analyseusikkerhet til de enkelte PCB-forbindelsene.

Vedtak: Faggruppen ble enig om å endre utkastet til uttalelsen i henhold til diskusjonen på møtet. En av faggruppens medlemmer vil med innspill fra andre utarbeide et nytt utkast til uttalelse før neste møte.

Ikke-dioksinliknende PCB, ny rapport fra EFSA (07/505)

EFSA publiserte i november 2005 en ny rapport om ikke-dioksinliknende PCB. Tre faggruppemedlemmer har tidligere vurdert rapporten og laget en foreløpig oppsummering av denne samt forslag til videre arbeid. Basert på denne oppsummeringen hadde Mattilsynet i forkant av et tidligere møte oversendt et oppdrag til Faggruppe 5.

Et faggrupped medlem hadde laget et førsteutkast til uttalelse som faggruppen diskuterte på møtet. Faggrupped medlemmene kom med en rekke innspill til utkastet, hvor det blant annet ble stilt spørsmål ved bruken av statistiske metoder.

Vedtak: Bruk av statistiske metoder skal kvalitetssikres innen neste møte. For et av punktene i oppdraget skal faggruppen vurdere om det er helsemessig behov for å regulere ikke-dioksinliknende PCB i mat når det allerede er satt grenseverdier for dioksinliknende PCB i mat. Det er en mulighet for at Mattilsynet trenger et raskt svar på dette punktet siden temaet skal diskuteres på arbeidsmøter i EU i nær fremtid. Mattilsynet skal derfor gi nærmere beskjed om når de trenger svar på dette del-spørsmålet i oppdraget. De andre spørsmålene i oppdraget skal faggruppen besvare som et vanlig oppdrag, ikke spesifisert tidsfrist.

Samvirkende toksiske effekter av stoffer i blanding (06/404)

Mattilsynet har bedt VKM om å gjøre en vurdering av samvirkende effekter av toksiske stoffer i blanding. Oppdraget tar utgangspunkt i den danske rapporten "Combined Actions and Interactions of Chemicals in Mixtures". Problemstillingen med samvirkende effekter av toksiske stoffer i blanding vil berøre flere av faggruppene i VKM. Hovedkomiteen besluttet på sitt møte den 23. mai 2006 at Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI), på oppdrag fra VKM, skulle utarbeide et bakgrunnsdokument om problemstillingen. Bakgrunnsdokumentet fra Nasjonalt folkehelseinstitutt ble, i henhold til avtalen, oversendt til VKM den 31. januar 2007.

VKM har nå etablert en *ad hoc*-gruppe med ekspertise fra de berørte faggruppene som skal jobbe videre med vurderingen. *Ad hoc*-gruppen er relativt stor, og flere av faggrupelederne er bedt om å delta. Faggruppe 5 har med to medlemmer i *ad hoc*-gruppen. Saken skal sluttbehandles i Hovedkomiteen. Utover diskusjon og orientering på faggruppemøtene vil Faggruppe 5 kun få dokumentet fra *ad hoc*-gruppen til kommentering før det ferdigstilles.

Alle berørte faggrupper i VKM (2, 4, 5, 6, 7, og 8) skal imidlertid involveres i arbeidet med å beskrive hvorvidt det tas tilbørlig hensyn til kombinasjonseffekter i risikovurderinger på de ulike fagområder per i dag, og om det er noe som burde vært gjort annerledes. Faggruppe 4 har laget et forslag for sin faggruppe som de andre faggruppene muligens kan bruke som mal. Faggruppen diskuterte utkastet fra Faggruppe 4 på møtet og fordelte oppgaver for å beskrive Faggruppe 5 sitt arbeidsområde.

Vedtak: Flere faggrupped medlemmer skal skrive hvert sitt bidrag, inndelt etter stoffgrupper, slik at sekretariatet i samarbeid med faggrupeleder kan lage et ferdig utkast til tekst på hvordan Faggruppe 5 risikovurderer stoffer i blanding per i dag. ***Tidsfrist ble satt til 31. august.***

Saker som har vært behandlet i faggruppen siden forrige møte:

Vurdering av helserisiko ved konsum av grillet mat (06/505)

Leder av *ad hoc*-gruppen foretok en rask gjennomgang av risikovurderingen som ble ferdigstilt i mai. I tillegg ble faggruppen orientert om presseoppslagene som har vært i etterkant av publiseringen.

Øvrige saker:***Kadmium i solsikkekjerner***

VKM har fått en henvendelse fra Mattilsynet om biotilgjengelighet av kadmium i solsikkekjerner. Mattilsynet er usikre på om kostholdsrådet vedrørende solsikkekjerner er godt nok begrunnet. Faggruppen har på et tidligere møte diskutert utkast til bestilling fra Mattilsynet.

På møtet informerte Mattilsynet om at dagens regelverk for kadmium i mat er tiltrekkelig for å beskytte forbrukerne. De solsikkekjerner hvor det er funnet høye nivåer skal i henhold til regelverket ikke omsettes. Mattilsynet har derfor et verktøy til å håndtere for høye nivåer av kadmium i solsikkekjerner.

Vedtak: Mattilsynet trekker oppdraget om kadmium i solsikkekjerner.

Grunnlag for å vurdere sjømat fra forurensede havner og fjorder (05/509)

VKM's Faggruppe 5 har initiert et arbeid med å oppdatere risikovurderingene for de enkelte miljøgiftene og matvarene som det er gitt kostholdsråd for i forurensede havner og fjorder. Dokumentet "Grunnlag for å vurdere sjømat fra forurensede havner og fjorder (05/509-1)" skal være et verktøy/hjelpemiddel for Mattilsynet i håndteringen av saker relatert til forurenset sjømat der problemstillingen er kjent fra tidligere saker. Med et slikt verktøy skal Mattilsynet kunne risikohåndtere de fleste sakene uten å henvende seg til VKM. Mattilsynet behøver da kun å henvende seg til VKM i forurensningssaker som ikke kan håndteres ved hjelp av verktøyet.

For at "grunnlaget" skal bli et godt verktøy for Mattilsynet, må VKM gjennomgå og eventuelt oppdatere eldre risikovurderinger som ligger til grunn for de kostholdsrådene som gis i dag. Dokumentet vil utvides/oppdateres etter hvert som risikovurderinger av stoffgrupper og/eller aktuelle matvarer ferdigstilles eller revideres i VKM.

Vurdering av dioksiner/PCB i torskelever (05/509-1d)

Faggruppen har i lang tid ventet på nye analyseresultater av dioksiner og PCB i torskelever fra fisk fanget i Barentshavet (åpent hav). Data fra 2006 skal nå være tilgjengelig og Mattilsynet vil oversende disse til sekretariatet.

Vedtak: Faggruppen vil se på muligheten til å ferdigstille risikovurderingen av dioksiner/PCB i torskelever når de nye analysedataene foreligger.

Risikovurdering av PAH i skjell (05/509-1a)

Faggruppen har på et tidligere møte i år besluttet at de skulle se på risikovurderingen av PAH i skjell på nytt. Begrunnelsen for å gjenoppta saken er at Mattilsynet har funnet det vanskelig å tolke konklusjonen i faggruppens risikovurdering. I tillegg er det i tiden etter at faggruppen ferdigstilte sin risikovurdering skjedd endringer i synet på hvilke metoder det er best å benytte for å risikovurdere gentoksiske stoffer. Disse metodene er beskrevet i VKM's nylig publiserte uttalelse om vurdering av helserisiko ved konsum av grillet mat, og elementer fra denne vurderingen bør inngå i faggruppens revurdering.

Vedtak: Sekretariatet lager et utkast til revidert risikovurdering av PAH i skjell. Utkastet skal kvalitetssikres av et faggruppemedlem før hele faggruppen får utkastet for kommentering til det neste møtet i faggruppen.

5. Orientering fra ad hoc grupper/undergrupper eller lignende.

Risikovurdering av avløpsslam brukt som gjødsel (05/511)

Mattilsynet har gitt VKM i oppdrag å risikovurdere bruk av avløpsslam som gjødsel i landbruket. Det er opprettet en *ad hoc*-gruppe om skal utarbeide risikovurderingen av avløpsslam. Faggruppe 5 står som avsender av den endelige uttalelsen til Mattilsynet.

Leder av *ad hoc*-gruppen informerte om status for arbeidet. Arbeidet er meget omfattende, og sekretariatet har satt ut enkelte del-oppdrag for å få en progresjon i arbeidet. Faggruppen vil på sitt neste møte motta *ad hoc*-gruppens utkast til risikovurdering til diskusjon og kommentering.

Gjennomgang av protokoller (fra sak 2 og 3)

Protokollene fra de to siste møtene i Faggruppe 5 (23. mars og 3. mai) ble gjennomgått uten spesielle kommentarer eller anmerkninger.

Protokoll fra møtet i Hovedkomiteen 6. mars ble gjennomgått uten spesielle kommentarer eller anmerkninger.

6. Saker til hovedkomiteen

Faggruppen hadde ingen spesielle saker de ønsket å ta opp med Hovedkomiteen.

7. Orientering fra Mattilsynet

Mattilsynet orienterte om nytt kostholdsråd for kvikksølv i torsk gitt i Ålesundsfjorden. I sin vurdering hadde Mattilsynet benyttet ”Grunnlaget for å vurdere sjømat i forurensede havner og fjorder” (05/509-1). Mattilsynet kunne også opplyse om at de innen kort tid ville oversende et nytt oppdrag til VKM vedrørende forekomst av HBCD i sjømat fra Ålesundsfjorden.

8. Møter o.a. av felles interesse

Ingen spesielle saker til referatet.

9. Nytt fra sekretariatet

Sekretariatet minnet faggruppen på at de på møtet i januar hadde ytret ønske om faglige ekskursionsjoner i forbindelse med et faggruppemøte. Medlemmene bes tenke på aktuelle temaer for dette.

Valg av nestleder. Faggruppen skal utpeke en nestleder. Faggruppeleder beskrev kort behovene rundt et slikt verv og erfaringene med bruk av nestleder i den forrige perioden. Faggruppe 5 skal enes om en nestleder på sitt neste møte.

10. Fastsettelse av nye møtedatoer

- **Torsdag 11. oktober (kl 10-15)**
- **Torsdag 4. desember (kl 10-15)**

11. Eventuelt

Et faggruppemedlem informerte om at det muligens var behov for å se nærmere på ny litteratur om PBDE som er publisert etterkant av faggruppens risikovurdering av PBDE (ferdigstilt sommeren 2005). Temaet tas opp på det neste møtet i faggruppen.

Observatør fra SFT

Faggruppe 5 har siden oppstarten hatt med en observatør fra SFT for å ivareta informasjonsutveksling i saker som også berører SFT. Per Erik Iversen, fast observatør i Faggruppe 5, meddelte på møtet at han ikke lenger kan være observatør på møtene. VKM ved sekretariatet vil i samarbeid med SFT finne en erstatter.